

POŚCIE (14) *sb n*

poście (7), **poszczie** (7), [**puście**]; poście *BielŻyw, RejPs, HistAl, BielKron, RejAp, BiałKaz, Calag*; poszczie *OpecŻywSandR, FalZioł, PatKaz III, WróbŻółt* (2), *KromRozm III, SarnStat*.

o *jasne, e pochylone*.

sg *N* pości(e) (4). ◇ *G* pościã (4); -ã (1), -(a) (3). ◇ *A* pościé (5); -é (1), -(e) (4). ◇ [I puścim.]
◇ *pl A* pości(a) (1).

Sł stp, Cn, Linde brak.

1. Przejście [czyje] (5) :

Szeregi: »poście albo przeście« (1): boty ná nogi wzuycie dzyerząc kije w ręku/ á kwapiąc fie będziecie ieść/ bo to ieft Phale/ to ieft/ poście albo przeście Pánńkie. Abowiem przeydzye nocy oney zyemię Egipłką/ á zábije pirworodftwo wżelkie *BielKron* 30.

»poście i wrocenie« (1): *A* iście mu fie ofobliwie ná wślem śfczelćić mufi zá opieką iego/ poście kázde ywrocenie ie^{go} á tak śnadz iuz áz do oftátecznego śkończenia iego. *RejPs* 190.

Przen (3) : *WróbŻółt* 139/6; *A* ia potáiemnie wzglądáiąc ná połcia twoie [*gressus tuos*]/ gdy przelpieczniey będziefz mnimał śzaleńftwá ftroić/ ciebie w nieopátrznofci twey w popędliwofci połápię *HistAl* C3v.

Wyrażenie: »poście w drogach [bożych]« (1): *Perfice greffus meos in semitis tuis: vt noⁿ moueantur veftigia mea. Vczyń miły panie doskonale połzcie moje w drogach twoich aby fie nieporuśzyły ślady moię. WróbŻółt* 16/5.

2. *Chód, sposób chodzenia* (1) : *Nycz* nyebylo krzyuego przed oczyma panny maryey [...]/ *nycz* w uczynku czego by śyą fromatz myala połzczya śoby nyelamala [*tj. prawdopodobnie: nie chodziła w wyzywający sposób*], rośpułthnye nyechodziyla, głośu fryownego nyemyala *PatKaz III* 149; [abowiem nyektore acz mayą czialo nyeporuszone, alye vbyor sprzikiprawamy nyeprawye vczcziwi [...]. oczí lyvbiesnye poglandayą iąszik rospustni, posczye postawne. *ModlKobiet* 23].

3. *Pochodzenie* [*w tym: czyje* (5): *pron poss* (3), *G sb i pron* (2)] (8) : ani teź [*Plotinus*] imienia świecfkiego ządał, ale powiadał żeby to prawe imienie było, ktorym by rozum okrafzony mogł początek połcia śwego poznać *BielŻyw* 95; Myśmy około vżywányia chlebá kwáśfłonego ku cyáu bożemu/ połzczya duchá S. poftow/ y podobno innych rzeczy wyęcey od vftaw y zwyczáyow ich y náłfych przodkow/ [...] odfłampili. *KromRozm III* L4v.

poście skąd (1): Teź na zimnicze [...] ieft dobry [*kopytnik*] [...] w vynie warz á to piy a bowiem twardość wátroby y śledziony rośpádza śkąd niemocz ta ma połzcie. *FalZioł* I 11c.

a. *O ludziach: zrodzenie się z kogoś* (5) : *PLato* [...] powiedá [...] że Nietylko fobie narodzeniemy/ ale połficiá náłłego częłtz [!] fobie oyczyzna przywłáłfczá/ częłtz. rodzice/ a częłtz przyjáciele *OpecŻywSandP* ktv.

poście od kogo (2): nie táki przedfię [*Chrystus był*] iáko ziemski człowiek pośpolitym fie biegiem rodzący/ ále podobny ku śynowi człowieczemu/ gdyż iuz wiemy od iákiego Oycá było połcie iego. *RejAp* 126; *SarnStat* 237.

poście z kogo (1): Ktore to iednourodzenie śwe śą [*lege: śam*] Pan/ poście z Bogá oycá zowie v Ianá S. gdy mowi. *Iam* (powiáda) z Bogá pośzedł/ y przyśzedł. *BiałKaz* G4v.

Zwrot: »poście mieć« = *pochodzić* (1): Vrfprung haben. Poście mieć. Początek rodzaju mieć. Oriiri. *Calag* 552a.

Wyrażenie: »poście z rodzaju« (1): SZlácheckie pokolenie z rodziców zawnždy ma początek: których potomkowie fwe półzcie od nich z rodzaiu fwego [*nati progressum de genealogia JanStat* 554] zwykli dowodzić wiernym świadectwem. *SarnStat* 237.

b. [*O roślinach [z czego]:* Tá [*macica, tj. pień*] iż z wiela ziarn fwoie poście ma á iednym tylko drzewem ma być/ będzie powinowata/ zá ich wiele owoc wielki ność *SienHerb* 614b.]

4. [*Bieg rzeki:* W ten czas Wilkomeriey Swidrigeł dobywał/ Ktorą krzywym puścim brzeg Świętey otoczywał *StryjKron* 583.]

5. [*Postępowanie, działanie:*

Szereg: »poście i postępek«: Powfciągnićie proffę was s thego niebezpiecznego pościa y postępku myfli wálfe/ á rozumienie fwoie tak poštánowćie/ iákoby fye z rozumieniem kościelnym zgádzać mogło. *ZebrzydOdpow* Ffv.]

6. [*Powodzenie, szczęście:* Datek boży zoftawa fprawiedliwemu á pomnożenie iego będzie miało poście ná wieki [*profectus illius successus habebit in aeternum. Eccli* 11/17]. *KsięgiEklez* D3v.

poście w czym: Ieft poście we złoćciach [*Est processio in malis Eccli* 20/9]: mężowi nieukarónemu: á ieft náleženie ku fzkodźie. *KsięgiEklez* F6v.]

Synonimy: **2.** *chod, chodzenie, stąpanie; **3.** *narod, pochodzenie, początek, rod; **4.** *bieg; **5.** *działanie, postępek.****

Cf **1. IŚCIE, POŚĆ, SZCIE**